

ABC dobrych praktyk

w zakresie ochrony dzieci, młodzieży,
osób z niepełnosprawnością i bezradnych
przed wykorzystaniem seksualnym
w Kościele katolickim w Polsce

KONFERENCJA
EPISKOPATU
POLSKI

S trona internetowa instytucji kościelnych

Każda strona instytucji kościelnej powinna zawierać sekcję poświęconą ochronie dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnością przed wykorzystaniem seksualnym, albo przynajmniej bezpośredni odnośnik do takiej sekcji na stronie podmiotu nadrzędnego.

Sekcja taka **musi zawierać**

(I) dane kontaktowe osób powołanych do działań w tym zakresie w diecezji, instytucie życia konsekrowanego lub stowarzyszeniu życia apostołskiego.

Ponadto za dobrą praktykę uznajemy umieszczenie:

(II) linku do zasad prewencji obowiązujących w danym podmiocie lub na danym terenie (diecezja, instytut życia konsekrowanego, stowarzyszenie życia apostołskiego);

(III) dane kontaktowe podmiotów diecezjalnych/zakonnych służących wsparciem (prawnym, duszpasterskim, psychologicznym dla osób pokrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym);

(IV) dane kontaktowe podmiotów kościelnych ogólnopolskich służących wsparciem dla osób pokrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym;

(V) dane kontaktowe podmiotów niekościelnych służących wsparciem dla osób dotkniętych przemocą seksualną;

(VI) informacji o nauczaniu Kościoła na temat przestępstw wykorzystania seksualnego;

(VII) informacji o materiałach duszpasterskich na temat problemu wykorzystania seksualnego (ważne zwłaszcza na stronach diecezji).

Informacje te mają być podane na stronie internetowej w sposób łatwo dostępny dla każdego zainteresowanego (pkt 2a *Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia*).

*W praktyce powinno to oznaczać umieszczenie odnośnika do strony **nle głębiej, niż na drugim poziomie menu strony** (pierwsze kliknięcie rozwija menu, drugie – otwiera stronę z informacjami).*

I. Dane kontaktowe osób wyznaczonych w diecezji/zakonie

Informacja o danych kontaktowych osób musi zawierać **imię i nazwisko, bezpośredni telefon** (najlepiej komórkowy, dedykowany do tych kontaktów), **adres poczty elektronicznej, adres umożliwiający bezpośrednie spotkanie** (ewentualnie też adres do korespondencji papierowej i adres siedziby) **delegata** biskupiego lub zakonnego ds. ochrony dzieci i młodzieży.

Dobłą praktyką jest jednak podanie w tym samym miejscu kontaktu do wszystkich osób, które w danym podmiocie uczestniczą w działaniach pomocowych, ochronnych i prewencyjnych. W tym zwłaszcza numery telefonów (najlepiej komórkowych) i adresy e-mail:

- duszpasterza osób pokrzywdzonych;
- kuratora oskarżonych i sprawców wykorzystania seksualnego;
- koordynatora diecezjalnego Fundacji Świętego Józefa KEP;
- rzeczników osób pokrzywdzonych i innych osób (jeśli takowe są powołane w diecezji/zakonie).

*Dobłą praktyką jest podawanie, prócz nazwy funkcji (zrozumiałej dla „wtajemniczonych”) także **krótkiego opisu zadań danej osoby**, np. „Zadaniem delegata jest przyjmowanie zgłoszeń o domniemanym przestępstwie wykorzystania seksualnego, kontakt z osobą zgłaszającą krzywdę i zaoferowanie jej pomocy, poinformowanie o prawach, procedurach itd.”.*

W przypadku podania numeru telefonu dobrą praktyką jest również wskazywanie dni tygodnia i godzin, w jakich dana osoba rzeczywiście odbiera telefon i ma czas na rozmowę. Jeśli godziny nie są podane, sugeruje się dostępność 24/7.

W przypadku podawania adresu e-mail, dobrą praktyką jest używanie służbowych kont, odpowiednio zabezpieczających poufność przekazywanych spraw i danych oraz umożliwiających urzędową ciągłość. Zalecane jest też używanie służbowych telefonów komórkowych.

Adresy e-mail i numery telefonów mogą być umieszczane jako hyperlinki (klikalne łącza), co ułatwia korzystanie zwłaszcza użytkownikom telefonów komórkowych.

II. Zasady prewencji wykorzystania seksualnego obowiązujące na danym terenie

Każda diecezja/zakon powinna była opracować i opublikować zasady zapobiegania przypadkom wykorzystania seksualnego. Dokument ten powinien być dostępny w wersji elektronicznej na stronach wszystkich instytucji kościelnych danej diecezji/zakonu. Najlepiej umieszczać link do niego zaraz po danych kontaktowych osób wymienionych wyżej.

Dobłą praktyką jest umieszczanie zarówno wersji html, umożliwiającej wygodne czytanie np. w telefonie komórkowym, jak i wersji do druku (zalecany format .pdf).

W tym miejscu można też umieścić odnośnik do innych dokumentów Kościoła na temat ochrony dzieci i młodzieży przed wykorzystaniem seksualnym (por. niżej, rozdział VI niniejszego tekstu).

III. Dane kontaktowe podmiotów diecezjalnych/zakonnych służących wsparciem dla osób pokrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym

Dobrą praktyką jest zebranie w jednym miejscu danych kontaktowych wszystkich podmiotów świadczących pomoc osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym na terenie danej diecezji lub w zakonie (albo w metropolii, regionie itd.) np. fundacji, stowarzyszeń, punktów konsultacyjnych, poradni, przychodni. Nie muszą to być instytucje zajmujące się wyłącznie pomocą pokrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym.

Dane kontaktowe powinny być poprzedzone bardzo zwięzłym opisem tego, czym dana instytucja się zajmuje, jakim wsparciem może służyć. Zaś w prezentowaniu danych kontaktowych można przyjąć dwie strategie:

- umieszczać pełne dane każdej instytucji;
- umieszczać jedynie linki do stron internetowych tych instytucji.

Umieszczanie linków, choć wydłuża nieco drogę do informacji, chroni przed prezentowaniem nieaktualnych danych (trudno w praktyce monitorować wszystkie zmiany na bieżąco), wydaje się zatem praktyką bezpieczniejszą – podobnie jak odsyłanie do strony głównej instytucji (zamiast np. do podstrony kontaktowej – te adresy mogą się zmieniać).

IV. Ogólnopolskie podmioty kościelne działające na rzecz ochrony małoletnich i wsparcia dla pokrzywdzonych

Trzecią grupą danych, które warto umieścić na stronie są informacje o osobach i instytucjach działających na rzecz pokrzywdzonych na poziomie ogólnopolskim. Są to obecnie:

A. Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży

Proponowana treść opisu:

Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. ochrony dzieci i młodzieży

Z ramienia Konferencji Episkopatu Polski za działania na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, wsparcia osób pokrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym w małości lub stanie niepełnosprawności lub zależności oraz za działania prewencyjne odpowiada Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży, którym jest obecnie abp Wojciech Polak, Prymas Polski

Biuro Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży

Biuro stanowi zaplecze i wsparcie pracy Delegata KEP. Zadaniem Biura jest organizacyjne wsparcie, monitorowanie i komunikowanie działań dot. ochrony dzieci i młodzieży przez Kościół w Polsce.

<https://ochrona.episkopat.pl/>

<https://twitter.com/OchronaKEP>

Kierownik Biura Delegata KEP:

Ks. Piotr Studnicki

tel. kom. +48 726 888 112

e-mail: ochrona@episkopat.pl

Sekretariat:

Biuro Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży

Skwer kard. Stefana Wyszyńskiego 6

01-015 Warszawa, pok. 212

tel. +48 22 530 48 04

e-mail: biurodelegata@episkopat.pl

B. Koordynator KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży

Proponowana treść opisu:

Koordynator Konferencji Episkopatu Polski ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży

Koordynator odpowiada za aspekt koncepcyjny, merytoryczny działania systemu reagowania, pomocy, zapobiegania wykorzystaniu seksualnemu, a w szczególności dba o fachowość i adekwatność do potrzeb podejmowanych działań oraz o kompetencje osób je podejmujących (w oparciu o krakowskie Centrum Ochrony Dziecka).

o. Adam Żak SJ

tel. +48 785 032 106

e-mail: zak@jezuici.pl

C. Fundacja Świętego Józefa KEP

Proponowana treść opisu:

Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski

Celem Fundacji jest pomoc osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym przez duchownych lub pracowników Kościoła oraz wspieranie – poprzez odpowiednią strategię udzielania pomocy finansowej – działań mających na celu budowanie sprawnego systemu pomocy skrzywdzonym oraz zapobiegania krzywdzie.

www.fsj.org.pl

tel. +48 506 687 612

e-mail: kontakt@fsj.org.pl

<https://www.facebook.com/FundacjaJozefa>

Członkami Zarządu FŚJ KEP są obecnie:

Marta Titaniec i ks. Grzegorz Strzeleczyk

Strona zgloskrzywde.pl

Strona zgloskrzywde.pl skierowana do osób, które doznały wykorzystania seksualnego w Kościele albo wiedzą o krzywdzie innych i chcą dokonać zgłoszenia w Kościele i w prokuraturze. Strona dostarcza podstawowych informacji o ich prawach, wsparciu, na jakie mogą liczyć, kontaktach z instytucjami i osobami przyjmującymi zgłoszenia, procedurach zgłoszeń i możliwościach reakcji na ewentualne zaniedbania ze strony władz kościelnych. Stronę współprowadzą Fundacja Świętego Józefa KEP wraz z Biurem Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży – z ich przedstawicielami można się kontaktować przez e-mail i telefon związane ze stroną.

e-mail: zgloskrzywde@fsj.org.pl

tel. 571 805 535 (we wtorki w godzinach 9.00-12.00 i czwartki w godzinach 19.00-21.00)

D. Centrum Ochrony Dziecka

Proponowana treść opisu:

Centrum Ochrony Dziecka (COD) przy Akademii Ignatianum w Krakowie

Centrum, stanowiące jednostkę organizacyjną jezuickiej Akademii Ignatianum, prowadzi szeroką działalność szkoleniową skierowaną do różnych grup w Kościele, zwłaszcza do osób pracujących na rzecz pokrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym przez duchownych. W ramach Wydziału Pedagogicznego Centrum odpowiada za studia podyplomowe „Profilaktyka przemocy seksualnej wobec dzieci i młodzieży”, które przygotowują kadrę dla instytucji edukacyjnych i opiekuńczych. Zadaniem Centrum jest też opracowywanie i rozwój programów prewencji i wzorów dobrych praktyk dla różnych środowisk duszpasterskich, formacyjnych i wychowawczych, aby pomóc im w tworzeniu bezpiecznych środowisk dla dzieci i młodzieży.

<https://cod.ignatianum.edu.pl>

<https://twitter.com/CODziecka>

<https://www.facebook.com/codkrakow>

E-mail dla osób pokrzywdzonych „pomoc COD”

Centrum prowadzi e-mail kontaktowy skierowany głównie do osób dotkniętych wykorzystaniem seksualnym w dzieciństwie lub młodości w środowisku kościelnym, zmagających się ze skutkami tego rodzaju przemocy.

e-mail: pomoccod@ignatianum.edu.pl

E. Inicjatywa „Zranieni w Kościele”

Proponowana treść opisu:

Inicjatywa „Zranieni w Kościele”

Inicjatywa „Zranieni w Kościele” to telefon zaufania umożliwiający uzyskanie życzliwej informacji, pomocy, rady i kontaktu z zaufanymi specjalistami: psychologami, prawnikami, duszpasterzami. Zwk to też katolickie środowisko wsparcia dla osób dotkniętych przemocą seksualną w Kościele (łącznie ze specjalistyczną grupą wsparcia dla osób zranionych), prowadzone przez świeckich.

<https://zranieni.info/>

tel: 800 280 900 (wtorek: od 19.00-22.00)

V. Dane kontaktowe podmiotów niekościelnych służących wsparciem dla osób dotkniętych przemocą seksualną

Za dobrą praktykę należy uznać także wskazywanie kontaktów do niekościelnych instytucji pomocowych. Aktualne dane najważniejszych z nich umieszczone są na stronie zgloskrzywde.pl – najprostszym rozwiązaniem będzie zatem odesłanie do niej. Warto natomiast podać dokładne dane do podmiotów działających lokalnie, np. w danym mieście na terenie diecezji itd.

Bezpośredni link do podstrony zawierającej te informacje: <https://zgloskrzywde.pl/gdzie-moge-szukac-pomocy/>

VI. Dokumenty Kościoła dotyczące ochrony dzieci i młodzieży przed wykorzystaniem seksualnym

Za dobrą praktykę należy uznać umieszczenie na omawianej stronie, sekcji umożliwiającej dostęp do dokumentów kościelnych (Kościoła w Polsce i Stolicy Apostolskiej) dotyczących ochrony dzieci i młodzieży przed wykorzystaniem seksualnym i odpowiedzi Kościoła na ten skandal. Aktualny spis prowadzi na swojej stronie Biuro Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży (<https://ochrona.episkopat.pl/>) oraz Centrum Ochrony Dziecka (spis uzupełniony jest wypowiedziami papieskimi i listami do ludu Bożego oraz komentarzami itd. – <https://cod.ignatianum.edu.pl/>). Można z tych spisów skorzystać budując własny, albo po prostu umieścić linki odsyłające do nich. To drugie rozwiązanie wprawdzie wydłuża nieco drogę do tekstów, ale chroni przed nieaktualnością spisu.

VII. Materiały duszpasterskie

Na stronach diecezjalnych/zakonnych warto umieścić również link do strony zawierającej materiały duszpasterskie związane z problemem wykorzystania seksualnego dzieci i młodzieży (np. pomoce duszpasterskie na dzień pokuty i modlitwy za grzechy wykorzystywania seksualnego małoletnich itd.). Są one sukcesywnie tworzone i gromadzone przez środowisko diecezjalnych i zakonnych duszpasterzy osób skrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym i udostępniane pod adresem wspolnotazezranionymi.pl (strona prowadzona wspólnie przez Fundację Świętego Józefa KEP i Biuro Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży).